

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento materiál byl vytvořen v rámci projektu EU peníze školám
Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Autor	Mgr. Irena Grosmanová
Datum vytvoření VM	24. 11. 2012
Datum ověření	29. 11. 2012
Ročník	VII.
Vzdělávací oblast / obor	Člověk a společnost – Výchova k občanství
Anotace	Výukový materiál na rozvoj čtenářské gramotnosti je možno využít v hodinách výchovy k občanství zabývajících se především vztahy mezi lidmi, konflikty a jejich řešením, zásadami lidského soužití, lidskými právy a jejich poškozováním. Lze jej zařadit k procvičení již získaných poznatků či na závěr tématu. Žáci pracují s textem, buď samostatně či formou skupinové práce, přečtou si jej, poté posoudí danou situaci, vytvoří si na ni vlastní názor, který podloží konkrétními argumenty, seznamují se s odbornými výrazy, vybírají informace z textu, diskutují o problematice.

SADA č. II

Identifikátor: VY_12_INOVACE_SADAII_Gr.05

K. H. Mácha – Poslední dopis matce jeho syna Eleonoře Šomkové,

pár dní před jejich plánovanou svatbou

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Hynek_M%C3%A1cha.jpg#mediaviewer/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Hynek_M%C3%A1cha.jpg
Autor: Jan Vilímek

"Lori!

Proč ses opovážila jednat proti mému příkazu a šla dolů k svému otci? Proto jsem Tě vzal k nám nahoru? - Chceš nakonec všechno zkatit? - Pro mne je to lehké! - Vezmu šaty a jdu z Litoměřic. - Kam? – to se nikdy nedozvíš, budeš-li ještě jednou jednat proti mému rozkazu. - Rozkazu říkám – a už mě nikdy neuvidíš. - Rozkazuji Ti, přísně Ti rozkazuji, abys nikdy z našeho domu nevycházela, nikam, za žádnou, vůbec žádnou záminkou; na mši, ke zpovědi, na katechismus, nikam; - nebo – dokud je Bůh a má duše naživu, při svém životě Ti přísahám, nikdy mě nikdy neuvidíš. Jestli se opovážíš a půjdeš z domu k svému otci nebo dokonce na faru nebo někam, tak, jak je Bůh nade mnou – opustím Tě u oltáře. - Zůstaneš tedy stále a stále u Ludvíka, a když Tě budou někde chtít, tak řekneš, že jsi nemocná; - stejně nesmí nikdo přijít k Tobě – ještě se třesu vztekem, když si pomyslím, že někdo z vašich tady byl a chlapce viděl!!! - - - A když přijdu do Prahy a Ty mě obelžeš jen jediným slovem, tak jako že si přeji, aby Ludvík žil, tak Ti přísahám, že jsi mě ztratila na věčné časy. Všecko zůstane, jak je, žádné přípravy, nic, vůbec nic ať se nestane, dokud nepřijdu do Prahy. Nevyjdeš z mého pokoje! -

Přijdu do Prahy v pondělí sedmého, v úterý je svatba a ve čtvrtek jedeme z Prahy do Litoměřic. Na svatbu nebude nikdo pozván, koho nepozvu já. Bude-li mimo Tvého otce někdo z Tvých příbuzných v kostele, odejdu vám od oltáře.

To při Bohu přísahám, a to mě znáš, že to udělám.

Igz."

Otázky:

1. Jak se choval Mácha ke své milé? Byl k ní laskavý, tolerantní, vstřícný?
2. Co konkrétně Mácha Eleonoře přikazoval? Co jej vedlo k vydávání takových příkazů, co bylo jeho motivem?
3. Můžeme na základě tohoto dopisu konstatovat, že ve vztahu K. H. Máchy a Eleonory Šomkové se jednalo o domácí násilí? Doložte svou odpověď argumenty, citujte z textu.
4. Přečtete si pozorně následující odborný text a pak znovu posuďte dopis K. H. Máchy – změnil se váš názor ohledně jejich vztahu a domácího násilí, nebo zůstal stejný? Pokud se změnil, uveďte na základě čeho a proč.

Co je domácí násilí?

Z psychologického ani právního hlediska prozatím nebyla ustanovena jednotná **definice** pojmu domácí násilí, která by byla shodně používána při výzkumu a v odborných publikacích. **Absence** jednotné definice může mít v případě srovnávání údajů z různých studií za následek nesprávné či zavádějící závěry.

Domácí násilí obecně zahrnuje:

- Všechny druhy fyzického, sexuálního, psychického a ekonomického násilí.
- Charakteristické je opakování, dlouhodobost a zvyšování intenzity násilí.
- Obětí i pachatelem se může stát kterýkoli člen rodiny.

Obecně lze domácí násilí rozlišit na partnerské a mezigenerační. Za mezigenerační považujeme násilí směřující od rodičů k dětem nebo naopak. Partnerským násilím se rozumí násilné chování v intimních vztazích.

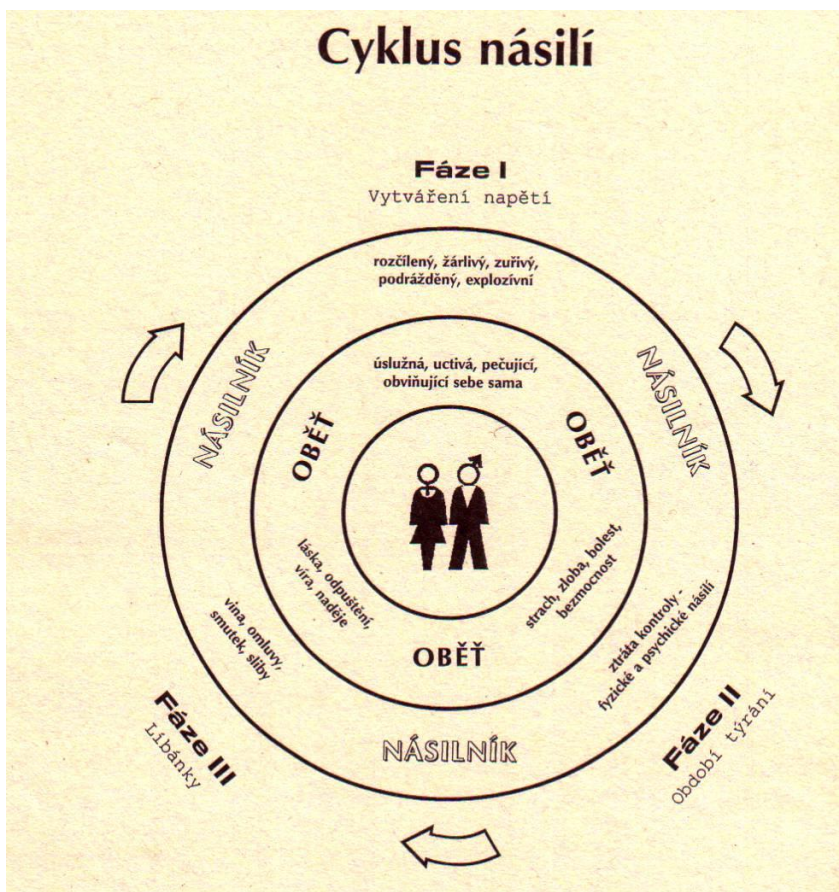
... Nejčastěji se obětí domácího násilí stávají ženy a děti, což potvrzuje řada **empirických** studií. Podle statistik vídeňské policie jsou v 95% případů domácího násilí obětmi právě ženy a děti a přibližně 95% pachatelů domácího násilí tvoří jejich mužští rodinní příslušníci, nejčastěji manželé nebo partneři.

... Mezi projevy fyzického násilí patří od nevinného poštuchování, štípání partnerky, přes „nechtěné“ strkání, až po tahání za vlasy, facky, rány pěstí, kopání do oběti, házení po ženě nejrůznějšími předměty, pálení cigaretou, dušení, škracení, útok nožem či jinou zbraní apod.

... **Agresor** vyvolává v oběti strach výhrůžnými pohledy, gesty, pohyby, zvýšeným hlasem, rozbíjením předmětů, ničením majetku, vyhrožováním zbraní, týráním zvířat apod. ... Žena často už přesně dokáže rozeznat, s jakou náladou partner přichází domů, a to podle způsobu, jakým muž parkuje, jak si doma vyzouvá boty, sundává bundu a podobně. Poznává, jestli je zle, zda má mít strach a jestli má raději začít kolem partnera chodit po špičkách. Děti to většinou vnímají stejně silně.

... Většina pachatelů partnerského násilí se snaží svou ženu izolovat. Odříznout ji od společnosti, ze zaměstnání, od lidí, od pramenů názorů a svobodného myšlení. Agresor svou partnerku neustále hlídá. Kontroluje, co oběť dělá, její korespondenci, s kým telefonuje, s kým se stýká, kam jde. Omezuje její svobodu. Brání jí „v zájmu rodiny“ v jakýchkoliv aktivitách mimo domov, jako je další vzdělání, zaměstnání, návštěvy, zábava apod. Odůvodňuje to navíc svou nesmírnou láskou k ní a k dětem.

... Prožívané násilí oběť ovlivňuje v mnoha oblastech života. Kromě zdravotních potíží byl prokázán vliv násilí na výkonnost v zaměstnání, což dále ohrožuje ekonomickou situaci oběti (pracovní neschopnost, vyšší riziko ztráty zaměstnání). Snižuje se také její sociální status

(často musí před násilím uprchnout do azylového domu, některé končí bez domova). ... Pro popis důsledků násilí na prožívání oběti se v literatuře vžil termín **syndrom** týrané ženy (STŽ). Tento termín byl vytvořen psycholožkou Lenore Walkerovou ... prováděla v letech 1978 – 1981 rozhovory celkem s 435 ženami, které se staly obětí partnerského násilí. STŽ bývá definován na základě rozvoje charakteristických fyzických, psychických a sociálních **symptomů** jako jsou **deprese**, nízké sebevědomí či **izolace**, znovuprožívání **traumatu**, naučená bezmocnost, stažení se od okolí, poruchy příjmu potravy, vyčerpanost, bolesti hlavy, zad, vysoký krevní tlak apod. ... mnoho obětí partnerského násilí vykazuje symptomy srovnatelné s příznaky vyskytujícími se u osob, které zažily traumatizující události jako např. zajetí či válečné mučení.

Úkoly:

- 1) Vypište z textu tučně vytištěné odborné výrazy, vyhledejte ve slovníku cizích slov či na internetu, co znamenají, napište si stručnou definici.

- 2) Vyskytla se v textu ještě nějaká další slova, kterým nerozumíte? Vypište je.

.....

- 3) Mezi kým dochází k partnerskému násilí? Kdo se stává nejčastější obětí domácího násilí?

.....

- 4) Kolik % pachatelů domácího násilí bývá mužskými rodinnými příslušníky? .....

- 5) Existuje jednotná přesná definice pojmu domácí násilí? .....

- 6) Kdo vytvořil termín syndrom týrané ženy. ....

- 7) V kterých letech prováděla Lenore Walkerová výzkum domácího násilí a s kolika ženami vedla rozhovory?

.....

- 8) Bývají domácím násilím postiženy i děti? .....

- 9) Zkuste se zamyslet, co pro oběti domácího násilí mohou udělat lidé v jejich okolí, přátelé, rodinní příslušníci apod. ....

- 10) Jaká fáze následuje po fázi týrání? Co při ní dělá agresor a jak na ni reaguje oběť? .....

.....

Řešení

definice	slovní zavedení a objasnění obsahu, významu pojmu nebo výrazu
absence	nepřítomnost osoby, vlastnosti, jevu nebo entity
empirický	zkušenostní, ze zkušenosti, založený na zkušenosti
agresor	útočník
syndrom	skupina, současný výskyt, charakteristické seskupení několika typických příznaků, komplex symptomů
symptom	příznak
deprese	sklíčenost, skleslost, ochablost, stav projevující se pocitem smutku, úzkosti, strachu, vážného stresu, méněcennosti, ztrátou jistoty, zájmů, zpomalením životního tempa
izolace	oddělení, odloučení, osamocení
trauma	úraz, poranění (i psychické)

Citace, zdroje

- VILÍMEK, Jan. Wikipedie.cz [online]. [cit. 24.11.2012]. Dostupný na WWW:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Hynek_M%C3%A1cha.jpg#mediaviewer/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Hynek_M%C3%A1cha.jpg
- Mácha, Karel Hynek: Literární zápisníky – Deníky – Dopisy, ed. K. Janský, K. Dvořák a R. Skřeček, Praha, Odeon 1972 (Spisy K. H. M.; 3), s. 340 – 341.
- AUTOR NEUVEDEN. *Služby a projekty - Intervenční centrum: Co je domácí násilí* [online]. [cit. 24.11.2012]. Dostupný na WWW:
<http://www.dchcb.cz/res/data/023/002583.jpg?seek=1291019177>
- VARGOVÁ, Branislava, Dana POKORNÁ a Marie TOUFAROVÁ. *Partnerské násilí*. Praha: Linde, 2008, 9, 40 - 41, 120 - 122, 124. ISBN 9788086131764.